

FORRÁSOK

A Borszékért Alapítvány és a Borszéki Polgármesteri Hivatal közérdekű lapja

XXV. évfolyam 11. szám, 2021. November

BEFEJEZŐDÖTT A VÁROSHÁZA
FELÚJÍTÁSA

2.

BEFEJEZŐDÖTT AZ EGÉSZSÉGHÁZ
FELÚJÍTÁSA

3.

NE HOZZÁK VADÁSZTERÜ-
LETEINKRE A MEDVÉKET!

7.

FELÚJÍTOTTUK BORSZÉK EGYIK ÉKKÖVÉT

Emil Villa restaurálás után / fotó: Mőga Attila

Befejeződött Borszék egyik legpatinásabb műemlék épületének, az egykori 49-es villának (amit manapság 51-es Emil villaként ismerünk) teljes körű felújítása. Az ingatlan kulturális, múzeumi, turisztikai, oktatási tevékenységeknek, konferenciák lebonyolításának fog helyet adni.

A két éven át tartó munkálatok során a villa teljesen új köntöst kapott oly módon, hogy a régi építészeti elemek is megmaradtak, ezeket a lehetőségek szerint restaurálták. A belső terek is teljes körű felújításon estek át az olyan szükséges épülettechnikai rendszerek kialakításával, mint például villanyhálózat, víz és csatornamű vagy éppen fűtésrendszer. A beruházás részeként az épület néhány helyiségét be is butorozták.

A munkálatokat lehetővé tevő uniós finanszírozási szerződést 2018-ban írtuk alá a gyulafehérvári Központi Fejlesztési Régió Ügynökségével. A közel hárommillió lej összértékű projektből 2 millió 675 ezer lej volt a vissza nem térítendő támogatás.

A város központi részén található ingatlan 1938-ban épült, a borszéki műemlék épületek egyik legfontosabbja. Az eredeti épület 26 szobával rendelkezett. A máso-

dik világháborút követően a 1948/149-es rendelet alapján államosították az ingatlant, ezt követően 1950-1970 között átalakították, 28 helyiségre és 71 szálláshelyre bővítették.

A felújított épület 2016. óta a borszéki városháza tulajdona. A Kulturális Minisztérium műemléki kategóriába sorolta.

BEFEJEZŐDÖTT A VÁROSHÁZA FELÚJÍTÁSA

fotó: statiuneaborsec.ro

Több mint egymillió lejes beruházás révén újítottuk fel a városháza épületét, a munkálatot európai uniós alapokból finanszíroztuk. A két évvel ezelőtt kezdődött beruházásra a napokban sikerült pontot tenni.

A Regionális Operatív Program (POR) kere-

tében elvégzett munkálatok révén az épület energetikai rendszerének felújítását végezték el: külső szigetelés, nyílászárók cseréje, tetőtéri elemek felújítása és szigetelése, pincerész szigetelése. Ugyanakkor az épületen belül is teljes felújítás zajlott, ennek egyik fontos eleme volt a belmagasság csökkentése

álmennyezet kialakításával. Ezzel a lépéssel sokkal hatékonyabban történhet az intézmény fűtése. Mindezek mellett a mennyezeti lámpatestek cseréje is megtörtént LED panelekre. Napelemes rendszer is felszerelt a kivitelező, így hatékonyabban lehet előállítani a meleg vizet is, illetve az intézmény által elhasznált villamos energia egy részét is ebből a rendszerből nyerjük.

A beruházás során új bútortárat is kapott a városháza. Ezzel együtt a földszinten egy tetszetős, modern fogadótér kialakítása is megtörtént, az egységes ügyfélablak beüzemelése pedig folyamatban van. A beruházás értéke meghaladja az 1,093 millió lejt, a várost terhelő önrész pedig eléri a 200 ezer lejt.

„Rendkívüli öröm számunkra, hogy sikerült befejeznünk ezt a beruházást” - fogalmazott a városháza felújításával kapcsolatban Mik József. Mint azt a polgármester kiemelte, nem csak az épület energetikai hatékonyságát sikerült jelentősen javítani. Hiszen a belső terek felújításával egy modern, a mai igényeknek megfelelő munkatér jött létre, amely az ügyfélbarát ügyintézkést is lehetővé teszi.

Rédai Botond

HÁROM ÉVE, HOGY ISKOLÁNK MEGKAPTA A TERMÉSZETBARÁT ISKOLA MINŐSÍTÉST

Már az őszi második hónapjától készülünk egy új, tevékenységekben gazdag tanévre a Természetbarát Iskola projekt keretén belül, amelyet 2018-ban a tanárokkal és diákokkal közösen indítottunk el.

Első lépésként elkészítjük az akciótervet, majd az iskola udvarán (idén a közterületeken is) kihelyezzük a madáretetőket. Ez a tevékenység novembertől áprilisig tart, és kicsitől nagyig minden diák igazán kedveli, mindenki örömmel megy, és naponta tölti meg az etetőket napraforgómaggal.

A diákoknak elmagyaráztuk, hogy a meleg évszakban a madarak könnyen találhatnak úgy növényi, mint állati eredetű (rovarokat, puhatestűeket, kételtűeket vagy hullókat) táplálékot. A hideg/téli időszakban a madarak csak egy része marad itt (pl. nagycinege, kékcinege, szürkecinege, házi- és mezei veréb, feketeterítő, harkályfajok, szajkó), a többi madár melegebb területre vándorol. Télen, amikor alacsony a hőmérséklet,

a madarak rengeteg energiát használnak testhőmérsékletük állandó megtartására, ezért ezekben az időszakokban javasolt az etetők elhelyezése (ez a legelterjedtebb vadmadár-védelmi tevékenység a településeken).

A tanulók elkészítik az etetőket, és tudják, hogy az etetésnek folyamatosnak kell lennie, naponta kell biztosítani a táplálékot, körülbelül 5 hónapig. Vannak olyan tanuló, akik otthon is elhelyezték az etetőt, és reméljük, hogy idén is egyre többen lesznek azok, akik szabadidejükben szeretnének ehhez a tevékenységhez csatlakozni. Az etetőket délután vagy este javasolt megtölteni, hogy az éhes madaraknak már kora reggel legyen táplálékuk.

A Román Madártani Egyesület által javasolt és ellenjavallt élelmiszerek listája:

Javasolt ételek: olajos magvak (napraforgómag, tökmag, len- és kendermag, dióbél, mogyoró), növényi eredetű élelmiszerek (főtt zöltségek vagy kertünkben is megtalálható

nyers gyümölcsök, pl. alma, körte, szilva), állati eredetű zsiradék (háj, nyers szalonna), cinegegyógyó (a zsírt olajos magvakkal keverjük össze, és az állag növelése érdekében reszelt kukoricát is adhatunk hozzá).

Ellenjavallt ételek: sós, fűszeres ételek (sózott magvak, sült, füstölt fűszerezett szalonna), feldolgozott élelmiszerek, kenyér, tészta és rizs, gabonafélék (búza, árpa, zab, korpa, kukorica).

Az etető típusa attól függően készül, hogy hol szeretnénk elhelyezni: a földön, ablakpárkányokon, fákön (házikó, tálca típus, függő- és cinegegyógyó).

A projektben szerepel az is, hogy matricákat ragasztunk az ablakokra, hogy ezáltal elkerüljük a madarak ütközését, részt veszünk a fajolimpiai versenyen, elhelyezzük a mesterséges fészkeket, illetve további természetvédelmi tevékenységeket szervezünk.

Szeretnénk, hogy minél több madarat lássunk az etetőinken!

A program vezetői

BEFEJEZŐDÖTT AZ EGÉSZSÉGHÁZ FELÚJÍTÁSA

Megszépült épület és modern belső tér áll a borszékiek rendelkezésére a felújított egészség-házban. Az épület rehabilitációjának munkálatai tavaly júniusban kezdődtek, az átadás a napokban történt meg.

A korszerűsítés során új köntöst kapott a háromszintes ingatlan, hőszigetelték az épületet, illetve teljes körű belső felújítást is végeztek. Átalakították a belső tereket, kicserélték a víz és villanyhálózatot, illetve a fűtésrendszert. Utóbbit a középületek fűtését biztosító, uniós pályázatból megvalósuló biomassza alapú fűtésrendszerhez csatlakoztatják, amint ez utóbbi beruházás elkészül. A kivitelezés során az épület egy liftházzal is bővült, melynek révén a mozgáskorlátozottak közlekedését könnyítjük meg. Az épület körüli teret is rendeztük a munkálatok során. Új aszfaltszönyeget kapott a gépkocsi parkoló, az ingatlan mögött pedig padokkal ellátott, tetszetős sétányt is kialakítottunk, fákat ültettünk.

A beruházás teljes értéke 2,184 millió lej, amelyből az Országos Helyi Fejlesztési Program (PNDL) révén kapott támogatás 1,627 millió lej. Az 557 ezer lejes önrészen túl az önkormányzatnak a tervezéssel kapcsolatos költségeket is finanszíroznia kellett.

Az egészségház felújításával párhuzamosan, önrőből, a mentőszolgálat számára egy villannyal fűtött gépkocsi beálló építését is

fotó: statiuneaborsec.ro

elkezdtek. Ennek kivitelezése jelenleg is zajlik.

Mik József polgármester kiemelte, a beruházás célja bővíteni a városban elérhető egészségügyi szolgáltatásokat. Így a felújított egészségházban az eddig működő fogorvosi és családorvosi rendelőkön túl hamarosan fül-orr-gégészeti, nőgyógyászati, belgyógyászati, szemészeti, munkavédelmi orvosi, illetve pszichológiai szakrendelők is helyet

fognak kapni. „Az egyeztetések folyamatban vannak, reméljük minél hamarabb sikerül szerződést is aláírni szakorvosokkal” – magyarázta az előljáró. Hozzátette, a közeljövőben a megyei mentőszolgálat borszéki kirendeltsége is az egészségháza költözik, a garázsok építése is ezt a célt szolgálja. Az ingatlan földszintjén február végétől a családorvosi rendelő keretében működik a koronavírus elleni oltóközpont.

Rédai Botond

PANORÁMA TURISTAÚTVONAL

fotó: facebook.com/salvamont borsec

A borszéki hegyi mentő csapata sikeres, vissza nem térítendő pályázatot nyújtott be Hargita Megye Tanácsához túraútvonal kijelölésére.

2021. október 14-én kezdtük a 12,43 km-es Panoráma turistaútvonal kijelölését piros kereszt jelzéssel. Az útvonal a borszéki turisztikai irodánál kezdődik, és, ahogy neve is ígéri, érinti a település mindkét medencéjét: Alsó- és Felső-Borszéket. A fontosabb kilátópontjai: Remetei, Árkoza, Bükkhavas (1309m) Kis-Bükkhavas és a kerülő út tetején ér véget. Összesített emelkedő 400 m, időtartam 5 óra, az útvonal télen-nyáron járható.

A jelzéseket fákra, irányjelző oszlopokon, fényvisszaverő festékekkel ellátott turista jelzőtáblákon kell keresni. Az útvonalon pihenésre alkalmas asztalokat és padokat helyeztünk el.

Kellemes túrázást kívánunk mindenkinek!

Probléma esetén bátran hívja a 0725 826 668-as, 0-SALVAMONT telefonszámot.

LÉLEKMELEGÍTŐ

A NEGYEDIK TERÁPIÁS LEHETŐSÉG: AZ ŐSZINTESÉG HELYREÁLLÍTÁSA

A negyedik terápiás lehetőség a félelmeink legyőzésére az evangéliumi pszichológia szerint, az őszinteség helyreállítása

A mai ember kommunikációját megfer-tőzi az, hogy „dupla fenekű” vagyis kétértelmű üzenetei vannak beszédének. Mit is jelent ez? Más van a felszínen, mint amit valójában gondolunk, érzünk, szerepet játszunk, és nem merünk önmagunk lenni.

Eric Berne: Emberi játzmák című könyvében, azt tárja elénk, hogy a társas viszonyokat az úgynevezett játzmák határozzák meg. Berne szerint „A játzma lényege a kibontakozás, illetve a nyereség. Az előkészítő lépéseknek az a legfőbb funkciójuk, hogy megteremtsék a helyzetet a nyeréshez”. Az emberek annyira a saját érdekeiket képviselik, hogy emiatt minden körülmény között az a céljuk, hogy ők kerüljenek előnyös helyzetbe, akár a többiek rovására is. Nekik legyen igazuk, és az ő érdekeiket helyezték előtérbe a többiekével szemben. A szocializáció nagyrészt abból áll, vagy ha úgy tetszik családi neveltetésünk, hogy elsajátítjuk környezetünk illetve családjunk nemzedékről-nemzedékre szálló játzmáit. Az emberek kölcsönhatásban élnek egymással. Teljesen egészséges

és természetes állapot, ha igyekszünk hatni másokra, akkor valamilyen reakciót kiváltunk a környezetünkben élőkből. Ez persze lehet negatív és pozitív is, attól függően, hogy miként közeledünk a többiekhez. Berne azokat a stratégiákat nevezi játzmáknak, amikor a környezetünkben élőkből kiváltjuk az általam várt reakciót. Ez persze semmiképpen nem tévesztendő össze az őszinte beszéddel, amikor nincs más célunk, csak feltárni és megosztani a másikkal lelkünk legmélyebb titkát, örömét, fájdalmát – ez szándékos, ez tudatos előnykövácsolás a magunk számára. A gyermekek esetében gyakran megfigyelhetjük, hogy úgy próbálják felhívni magukra a szüleik figyelmét, hogy sírnak, hisztiznek, vagy éppen belebeszélnek a felnőttek társalgásába. Nos, ezekre a kisdéd trükkökre érdemes jól figyelni, és még idejében elmagyarázni gyermekünknek, hogy mennyire igazságtalan velünk, mi ezt sosem tennénk vele, s kérjük meg, ő se tegye máskor. Az a gond, ha a gyermekek éppen szüleiktől tanulják meg a zsarolás technikáját. És erre van alkalmuk ma. Az igazmondás, őszinteség gátlását vissza kell állítanunk, hogy ne rejtetten, nyereségvágyból, játzmát játszva kommunikáljunk, beszéljünk. Ha a gátlások a helyére kerülnek,

akkor az emberek kiszámíthatóak lesznek, akik őszintén önmagukat adják és felvállalják. Mennyi stresszt, idegeskedést kerülhetnénk el, sőt milyen jó volna, amikor a másik nemnek nem kell tőlem tartania, mert kiszámítható vagyok a viselkedésemben, reakcióimban, magatartásomban.

A félelmek legyőzésének a módja, hogy éljünk Isten tetszése szerinti életet. Isten itt nagyon egyértelműen elmondja, hogy ne féljetek, hanem helyette ezeket tegyétek: mondjatok igazat egymásnak, ne hazudjatok, legyetek igazságosak egymással, ne is tervezetek semmi rosszat egymás ellen. Vagyis ha félelem nélkül szeretnél élni, akkor élj tiszta szívvel, ez azt jelenti, hogy a motivációid, a szándékaid, a beszéded, és cselekedeted legyen szent és tiszta. (Zak. 8,13-17)

A terápia lényege tehát visszakerülni az ősbizalomba, amire az Isten az embert megteremtette. Helyreállítjuk az Istennel való kapcsolatunkat, kommunikációnkat, ami a bűn miatt megszakadt, és tudatosan újra kiépítjük a gátlásokat, amiket áthágtunk a kor szellemének hatása miatt. Gyenge érv, hogy ilyen a világ, bár ilyen a világ, én nem kell úgy élnem benne, mint a többség bégetését erősítő egyed.

A pap

NEVELJÜNK EGYÜTT VISELKEDÉSKULTÚRA

Azért választottam ezt a problémakört, mert engem nagyon zavar, hogy a mai társadalomban egyre neveltelebb, egyre tapintatlanabb és modortalanabbul viselkedő emberekkel találkozom. Zavar, ha belépve valahová az én udvarias köszönésemre nem érkezik válasz. Tanítványaimat pedig elbizonytalanítja a TV-ből, videókból rájuk ömlesztett stílus, viselkedésmód. Sokszor nem is értik, hogy mi a probléma, miért tiszteletlen vagy neveletlen egy-egy megszólalás, viselkedésmód.

Az etikett a társadalmi viselkedési szabályok egy bizonyos korra és nemzeti kultúrára jellemző összessége a Wikipédia meghatározása szerint.

Az illem, vagy viselkedéskultúra célja az emberek közötti kapcsolatok, a társadalmi élet szabályozása. Sűrűn változik, mert minden kornak, generációnak, vallásnak, nép-

csoportnak, közösségnek, sőt a családoknak is megvannak a maguk illemszabályai.

A viselkedés eszköz a normális emberi kapcsolatok kialakításában mind a magán- mind a közéletben.

Ezekre az alapvető normákra és viselkedési formákra jó esetben a szülők, a családi környezet tanít meg mindenkit, ezt csak árnyalja, csiszolja az óvoda és az iskola. Ide tartozó fogalmak: a jellem, a lelkiismeret, a jó modor, a helyes viselkedés, a szerénység, a pontosság, az önuralom, a köszönés, a kézfogás, a megszólítás, a tegezés-magázás, a társalgás, a beszédmodor, étkezési szabályok stb. Új élethelyzetek, mint például a mostani járvány is kialakítanak újabb és újabb viselkedési elvárásokat, normákat: pl. távolságtartás, maszkhasználat, kézfertőtlenítés stb.

A köszönés a kapcsolatteremtés első eszköze, mióta világ a világ, és bár nagyon sok-

féleképpen köszöntik az emberek egymást világszerte, noha a viselkedéskultúra folyamatosan változik, az üdvözlés ezen formája mindenütt kötelező. Megkönnyítheted gyermeked életét, és persze a sajátodat is, ha megtanítod őt az alapvető szabályokra. Ez csak egy esetben ütközik akadályba: ha te magad sem vagy tisztában ezekkel a szabályokkal.

A magam részéről mindenképpen pártolom, hogy a szülő ne csak példamutatással ösztönözze gyermekét a köszönésre – bár ez elengedhetetlenül fontos –, de hasznosnak tartom, ha a köszönés kérdését megbeszéli a kicsivel, természetesen olyan bonyolultsági fokon, ahogy azt épp az adott időszakban a gyerek megérteni képes. Nagyjából kiskamasz korig nincs is nagy gond ezen a téren, hiszen addig oly egyszerű minden felnőttnek azt mondani: csókolom.

(folytatás az 5. oldalon)

SZOMSZÉDOLÁS

MÉG MINDIG ÉSZAKON

fotó: Kolbert Tünde

Barangolásunkat Nagykárolyban kezd-
tük, onnan jártuk be a környéket. Ismét az
alföldi városból, szeptember elején, mikor
már nyíltak a völgyben a kerti virágok, (hogy
a nagy költő szavaival éljek), indulunk.

Elhagyjuk Szatmár megyét, a szomszédos
Máramarosban folytatjuk utunkat. Koltóra
látogatunk. A község Nagybányától 10 km-
re, a Lápos folyó mentén fekszik. A történel-
mi Kővár vidékéhez tartozott. Mára fele-fele
arányban élnek itt magyarok és románok.
A község nevezetessége a XVIII. században
épült Teleki kastély. Bár tulajdonosa, gróf
Teleki Sándor 48-as ezredes, is megérdemli
az utókor tiszteletét és emlékeztetését, Koltóra
mégis inkább a Petőfi rajongók látogatnak.
Emlékekkel terhes ez a hely, ez a kastély!

Szomszédolásunk során Nagykárolyban „ta-
lálkoztunk” Teleki gróf és a költő Petőfi em-
lékével. A két Sándor itt nyújtott először kezét
egymásnak. Az osztályából „kilógó”, reform
eszméért lelkesedő arisztokrata és a költő,
aki már leírta, hogy „akasszátok fel a királyo-
kat!” Itt kezdődött az ismeretség, és folytató-
dott Koltón, a szabadságharcon át ... a sírig
(Barguzinig?!). Koltón töltötte Petőfi mézes-
heteit. Miután a zord, a házasságukat ellenző
Szendrey atya tiltakozására is egybekeltek,
Petőfi bátran, férfiasan megkérte Telekit,
hogy mivel ifjú feleségét pénz hiányában nem
tudja nászútra vinni, adná oda nekik a kas-
télyát, de úgy, hogy csak ők ketten, Júlia asz-
szonnyal maradnának benne! Más senki. A
gróf – az emlékiratok szerint – meglepődött,

gondolkodási időt kért, majd beleegyezett,
azzal a kikötéssel, hogy egy szakács ottma-
radásához viszont ő ragaszkodik. Nem csak
szerelemmel él az ember... Megegyeztek.
Teleki Sándor ezután elindult Koltóról és öt
hétig sorra látogatta uradalmait. Az ifjúház
Petőfiék birtokba vették a kastélyt. Rövid éle-
tének legszebb heteit élte itt a költő. A kastélyt
körülvevő parkban sétálgattak, a nagy somfa
alatti kőasztalnál születtek a gyönyörű, hall-
hatatlan versek. Az erkélyről kémlelte a hóta-
karta „bérci tetőt.” Ott, akkor, szeptember
végén. Júlia szorgalmasan vezette naplóját,
prózában vallott a boldog hetekről...

A Teleki kastély-múzeum megújult kül-
sővel fogadja ma a látogatókat. Az emeleti
szobákban rendezték be a Petőfi-Teleki
„részleget”. A földszinten néprajzi, helytörté-
neti gyűjteményt láthatunk. A legfelső szin-
ten a kortárs alkotóknak biztosítanak be-
mutatkozási lehetőséget. Minden évben,
szeptember első vasárnapján megemlékezik a
község és a környező települések magyarsága
Petőfi ittjártáról. A Petőfi bál kulturális és
hagyományos rendezvény, amelyre több ezer
turista érkezik minden évben a világ magyar-
lakta pontjairól.

A kastélykert az évszázados ritka fáival
emlékeztet, elmélkedésre késztet. „Elher-
vad a virág,/eliramlik az élet”- marad az
emlékeztető Petőfi-Szendrey Júlia szobor, a
somfa alatti kőasztal, az irodalombarát, „vad
gróf” sírhelye a parkban. És a halhatatlan
versek, amiből 28 itt született, mikor „még
nyíltak a völgyben a kerti virágok”.

Befejezésül csak azt mondanám: kötelező
ellátogatni Koltóra!

Kolbert Tünde

(folytatás a 4. oldalról)

Ebben a korban fontos, hogy ne hoz-
zuk zavarba gyereinket, ha mondjuk egy
fiatal lányt lenéniz, hiszen neki egy tizenéves
lány ugyanolyan idősnek tűnik, mint egy
középkorú nő, nem tesz különbséget köz-
tük kor alapján. Tehát ne hozzuk őt zavarba
ilyenkor azzal, hogy hangosan és azonnal
kijavítjuk, pláne ne szégyenítsük meg, mert
előfordulhat, hogy évekre elveszünk a kedvét
a köszönéstől.

Jó megoldás, ha egy jól irányzott – és
diszkrét! - súgással elirányítjuk őt a köszönés
szövevényes útvesztőjében, ha zavart látunk
rajta, és segítsük ki őt a megfelelő formu-
lával. Ha túl halkan köszönne, arra is inkább

az eset után, négy szemközt figyelmeztessük.
És ne legyünk megértőek, ne mosolyogjunk
elnézően, ha a gyerek nem köszön. Mert ez
elsősorban rólunk, szülőkről állít ki szegény-
ségi bizonyítványt.

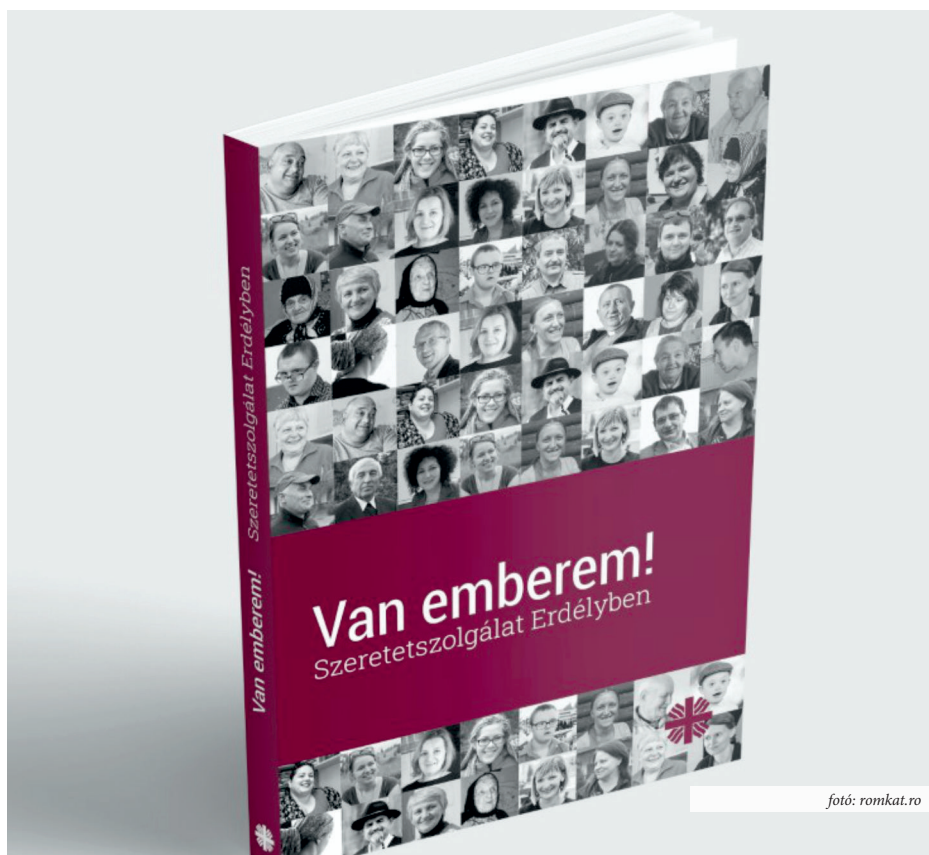
Kamasz gyermekünk zavarán is segíthe-
tünk, ha megbeszéljük vele, nem az a jó
döntés, ha inkább átmegy az utca túlolda-
lára a szomszéd elöl, mint hogy köszönjön
neki. Magyarazzuk el, hogy most már kinőtt
a „csókolom” korszakból – bár ezt nyilván
anélkül is így érzi, hogy külön figyelmeztet-
nének rá -, de ez nem jogosítja fel arra, hogy
egyáltalán ne köszönjön. A napszaknak
megfelelő udvarias köszönés mindig bevá-

lik! Tanítsuk meg gyereinket arra is, hogy
a szimpla jó napot, jó estét formula nem túl-
ságosan udvarias, sokkal jobb hatást érünk
el, ha így köszönünk: jó napot kívánok!, jó
reggelt kívánok! Hívjuk fel a figyelmét arra
is, hogy hiába köszön halkán, mintegy az
orra alatt dörmögve, az olyan, mintha nem
is tenné. Érthetően, hangosan, az illető sze-
mébe nézve, ne adj isten mosolyogva köszön-
jön. Fontos, megtanítandó szabály az is, hogy
mindig a férfi köszön előre a nőnek, a fiata-
labb az idősebbnek, és a rangban alacsonyab-
ban álló a rangban feljebb állónak. Nem olyan
bonyolult rendszer ez, mindenki elsajátíthat-
ja.

K.J.

KÖNYVSAROK

BALÁZS KATALIN: VAN EMBEREM! SZERETETSZOLGÁLAT ERDÉLYBEN. VERBUM KIADÓ GYULAFEHÉRVÁR, 2020

fotó: romkat.ro

Könyvet kapni jó dolog. A napokban kaptam egy kötetet a szerzőtől, aki szociográfiai riportokat készített a szeretetszolgálat elhivatott alkalmazottaival. A kötet a Gyulafehérvári Caritas megalakulásának 30. évfordulója tiszteletére készült. Dr. Jakab Antal gyergyókilyénfalvi születésű megyéspüspök által kezdeményezett szervezetről van szó. Egy pár hónap szervezési munka után a törvényesen is bejegyezték. Ma már Erdély öt megyéjében Fehér, Hargita, Hunyad,

Kovácsna és Maros megyében jelen vannak. Maga a Caritas szó szeretet jelent és egész tevékenységüket ez a szeretet hatja át, legyen szó szükséghelyzetben lévő gyermekek, emberek megsegítése nemzetiségi, politikai és felekezeti hovatartozásuktól függetlenül. 2004-től közhasznú szervezet és rá egy évre akkreditálta a Munkaügyi, Szociális és Családi Minisztérium. Szolgáltatásaik szerteágazóak: otthoni betegápolás, öregotthonok és nappali foglalkozást biztosító intézmények), gyermek

és fiatalok támogatása, a fogyatékkal élők támogatása, szenvedélybetegek segítése (konzultáció), hasznátruhagyújtó konténerek működtetése stb.

A kötet közel 200 oldalon ismerteti ennek a nemzetközi nonprofit szervezetnek a működtetőit, akik nap mint nap a rászorultak megsegítésén fáradoznak magas hivatástudattal. A kötet egyik riportalánya az az Ádám Paula, aki 2001. december 1-től szerződéses viszonyban áll a Caritassal. Tehát két évtizede végzi ezt a sok türelmet, empátiát és lelki érzékenységet igénylő tevékenységet. Kezdetben „gyalog, táskával a vállamon házaltam”, vallja. Heti három napot van terepen, hiszen átfogja Alsógyergyó körzetét, Várhegytől Gyergyótölgyesig, amelynek csoportvezetője. Irodája és raktár csak Maroshévízen van (a borszékit még nem kapták vissza). Ma már valamivel könnyebb dolguk van, hiszen van szolgálati autójuk. Borszákon Kozma Emőke Magdolna látja el a rászorulókat (30-40 fő). Egyes önkormányzatoknak fontos az idősök támogatása, így Borszék város önkormányzatának is. Borszék a 2021-es költségvetésből 67.200 lejjel támogatja. Tölgyesen (Hágótő és Péntekpataka) falugondnokságot is működtetnek. De ez a hozzáállás nem minden önkormányzatra érvényes. Pályázatok révén támogatást kaphatnak a Megyei Tanácstól, a Biztosító Háztól, illetve a Munkaügyi Minisztériumtól. A rendelkezésükre álló pénzügyi keretek nagyon korlátozottak, de ennek ellenére lelkiismeretesen dolgoznak, meghallgatják betegek panaszait, ami gyógyír azok számára. A média nagyobb odafigyelést szentelhetne tevékenységüknek. Megérdemelnék.

Farkas Aladár

SAJTÓSZEMLE. RÓLUNK ÍRTÁK!

Az elmúlt hónap alatt megjelent cikkek jó fényben tüntetik fel városunkat. Tudom, hogy sokan olvasták az interneten. De vannak, akik nem. Ezért szemlézem őket.

Elsőként megemlítem Boncina-Székelly Krisztina cikkét a Hargita Népe november 3-i számában „Megújuló fürdőváros a lakókért és a turistákért” címmel. Ezt már nem kell ismertetni, hiszen minden család kapott egy példányt az említett lapszámból.

Cătălin Gruia a Național Geographic folyóirat főszerkesztője személyes borszéki élményeit osztja meg az olvasókkal a

lap novemberi számában. Bejárta Borszék nevezetességeit: barlangok, Ősforrás, Népi feredő, Kerekszék rezervátum, elektromos kerékpárkölcsonzó, sétakocsikázás, Ó-Sáros-fürdő, borbálya. Lenyűgözte az új Gyógykezelő- és Wellness-központ látványa. A cikket néhány fotó illusztrálja.

Gergely Imre: Kívül-belül megújult a borszéki városháza cím alatt ismerteti a Polgármesteri Hivatal újjászületését. Mintegy egymillió lebbe kerültek a munkálatok, aminek az önrésze 200 ezer lej volt. Elvégezték a külső hőszigetelést, kicserélték a

nyílászárókat, felújították a tetőtéri elemeket. Álmennyezet kialakításával csökkentették a belmagasságot, ez által könnyebben fűthető lesz. Az irodák új bútorzatot kaptak. Kialakult az információs pult (egységes ügyfélfogadás), ami főleglegessé teszi az irodák látogatását. A cikket több fotó is illusztrálja a szerző jóvoltából. A cikk a Székelyhon.ro-ban jelent meg.

Érdemes elolvasni, esetleg újraolvasni, mert ezek a pozitív visszajelzések ösztönzőleg hatnak a további munkában. Végre, egyre többen látják, hogy városunk évről évre szebb, élhetőbb lesz.

Farkas Aladár

NE HOZZÁK VADÁSZTERÜLETEINKRE A MEDVÉKET!

fotó: statiueneaborse.ro

Egyre sűrűbben járnak be a medvék Borszékre, immár a település központjában is feltűnnek a vadállatok, akár fényes nappal is. Hasonló helyzettel küszködik Gyergyóholló és Tölgyes is. A problémát csak fokozza, hogy az utóbbi időben két medvét is vadászterületünkre hoztak, előzetes konzultálás nélkül. A három település vezetője petícióval fordul Brassói Területi Erdészeti és Vadászati Felügyelőséghez, amelyben tiltakozásunkat

fejezzük ki a medveáthelyezésekkel kapcsolatban.

A petícióban leírjuk, az említett három település már hónapok óta azzal a problémával küszködik, hogy a medvék éjjel-nappal bejárnak a lakott területre, veszélyeztetve a lakosok és a turisták életét, és javaik biztonságát. Számtalan jelzés érkezett már a polgármesteri hivatalokhoz a vadállatok folyamatos jelenlétéről a lakott területen, a

112-es sürgősségi hívószámra is több ilyen bejelentés érkezett a lakosság részéről.

A jelenség orvoslása érdekében mindhárom polgármesteri hivatal megtette a kormány által idén elfogadott, 2021/81/es számú kormányrendeletben foglalt lépéseket: megalakultak az azonnali sürgősségi beavatkozást végrehajtó bizottságok, illetve vadásztársulatokkal is szerződést kötöttünk.

Az elmúlt időszakban többször is jeleztük az illetékes hatóságoknak az egyre fokozódó medveproblémát, ám nemhogy érdemi lépésre nem került sor részükről, hanem döntéseikkel csak súlyosbítanak a helyzeten.

Határozottan tiltakozunk az olyan döntések meghozatala ellen, amelyek során előzetes konzultálásunk nélkül helyeznek át medvéket az adminisztratív területeinkhez tartozó vadászterületre. Vezetőként közvetlenül felelősek vagyunk a lakosság és javaik biztonságáért, az ilyen jellegű döntések pedig egyszerűen hiábavalóvá teszik a medvekérdés kezelésére irányuló igyekezteinket. Ugyanakkor derékba török minden jellegű turizmusfejlesztési törekvésünket, hiszen melyik turista jön majd egy olyan településre, ahol akár fényes nappal is megtámadhatja a medve?

Rédai Botond

IMMUNITÁS, EGYENSÚLY, SPORT

Hogyan tudunk hozzájárulni ahhoz, hogy egészségesek maradjunk és erős immunrendszerünk legyen? A tanulmányok kimutatták, hogy a kiegyensúlyozott, fehérjében és vitaminokban gazdag étrend rendszeres testmozgással kombinálva segíthet az egészséges immunrendszer erősítésében.

Mit tehetünk ennek érdekében?

Az első javaslatom a **séta** lenne. Az új korlátozások és a medvék miatt oda kell figyelni, hogy hol és hogyan végezzük a tevékenységeinket. Rövid távokon lemondhatunk az autóról. Napi 20 perc séta csodákat tesz szervezetünkkel, segít, hogy egészségesek maradjunk, és erősíti az immunrendszerünket. Még jobb, ha házi kedvenceink is elkísérnek bennünket a sétán.

A **kerékpározás** minden korosztály körében egyre népszerűbb tevékenységgé válik, egyszerű módja annak, hogy sportoljunk és egyben eljuthassunk oda, ahová

kell.

Játék a gyerekekkel. A gyerekek energiája kimeríthetetlen, és szeretnek játszani a felnőttekkel, így ez is egy egyszerű lehetőség a mozgásra.

Elvileg a szakértők azt mondják, hogy immunrendszerünknek nincs szüksége segítségre ahhoz, hogy megvédje az egészségünket. De nem árt "segíteni" neki. Ez azt jelenti, hogy étrend-kiegészítőkkel, vitaminokkal, ásványi anyagokkal vétezzük fel magunkat. Friss gyümölcsök és zöldségek fogyasztásával, a dohányzás abbahagyásával, a megfelelő pihenéssel és higiéniával gondoskodunk a szervezetünkéről.

A stressz vagy a stresszes tényezők csökkentése is fontos az immunrendszer erősítésében.

És eljutottam a kedvenc módszeremhez, a **sporthoz**. A rendszeres sportolás a kiegyensúlyozott élet egyik legfontosabb pillére.

Miért hasznos a sport? Segíti az általános közérzetet, megtartja az egészséges állapotot, ami implicit módon támogatja az immunrendszert. Elősegíti a jobb vérkeringést, ami a szervek hatékony oxigénellátásának legfontosabb feltétele.

A korlátozások miatt csapatunkkal már nem tudunk heti rendszerességgel edzeni az edzőteremben. De ez sem tántorít el a mozgástól, feltaláltuk magunkat! Elkezdtünk otthon sportolni, ajánltunk néhány gyakorlatsorozatot különböző izomcsoportok erősítésére (pl. plank). Ezek időzített kihívások, amiket rövid felvételeken rögzítünk, majd megosztunk egymással a csoportunkban, így bátorítván egymást.

Ne adjuk fel! Igyekezzünk túlélni ezt az időszakot, a járványt, az immunrendszerünk erősítésével, mozgással, sporttal és kiegyensúlyozott táplálkozással!

Bordanciu Julianna

MESÉLŐ MÚLT

Hübner János 1816-os kiadású lexikonja (megjelent Pesten) az alábbiakat írja a borszéki borvízről:

“Borszéki savanyú víz, Ditrón felül 12 órányira(!), Bélborhoz közel a bércben, az Erdélyi Nagy Fejedelemségben, Székely Csik Szék felső kerületében, Gyergyó Járásban forr. Híres külföldeken is, és ezt tellyes jussal megérdemli.

Vizét Neustadter (Újvári) Mihály úr Erdélyi fő Orvos, és a Szebeni Patikárius Kräutner úr, azután a Bécsi Orvoslás Tanulmányi kar (Medica Facultas) az Alsó Ausztriai kormánysszék sürgetésére megvizsgálták. Elég legyen itten róla azt említeni, hogy ezen savanyú víznek igen derék erejére nézve. Günther Valentin úr (Udvari Hadi Concipista), aki azután rokonát Zimmethausen

Antalt Bécsben társaságába vette, 1804 esztendő május 29-kén privilégiumot nyert 8 esztendőkre, hogy az alatt csupán ezen savanyú vizet legyen szabad Bécsbe vinni, és ottan egy champagne palaczkot 36 krajczáron eladni, úgy hogy ha valaki máshonnan próbálna béhozni 100 arany büntetése legyen. Minekutána ezen két magokra vállalkozó az első Székely Gyalog Regiment (ezred) járásában fekvő bérczi, és erdei részt a Borszéket illendő kötelező írás mellett által vették volna, a Felsőségől helyben hagyatott nékik a plán előterjesztése után, hogy 100.000 forint kölcsönt vegyenek fel (a tőkepénznek visszafizetése terhe, fennmaradván) ezen felvállalásnak támogatására; a savanyú víznek elküldözésén kívül ezen magokra vállalkozó azt is intézték, hogy savanyú víznek champagne palaczkokat, és általjában mindenféle kréta színű és asztali üvegedényeket valamint hamuzsirt is, melyekre minden kívántató matéria bőségben, és a legnagyobb tökéletességben a Borszékből feltalálattik készítsenek. A Borszéki borvíz az Erdélyi nagy Fejedelemségben is erőssen hordatik széllyel, kivált Szebenbe ahol egy palaczk savanyú víz 1806-ban 39 krajczár volt. Brassóban ezen ásványos vizet most sokkal ritkábban isszák, mint ezelőtt, talán az az oka mert itten mostan néha egy forintra is felmegyen egy palaczk borszéki Borviznek az ára, a hol azonban a Bódoki vagy Aerpataki borviznek pintje 3—4 krajczáron jön.”

Közzreadja: Pethő Csongor

**SZELEKTÍV
HULLADÉKGYŰJTÉS
KAPURÓL KAPURA:**
2021. december 20. hétfő.

ANYAKÖNYVI HÍREK

Születés

Ianara Maria 2021.10.09
Gălătescu Paul 2021.10.31
Gál Oliver-Cristian 2021.11.13

Elhalálozás

Mikk Teréz 1939.08.29 - 2021.11.30
Cerchez Romeo 1974.09.25 - 2021.11.28
Deac Ileana 1930.09.24 - 2021.11.04
Laczko Gyula 1944.01.02 - 2021.11.04

SAKK VODA COSTELLE

Az októberi számban megjelent feladvány megoldása:

1Vg6+!!-Hxg6
2hxg6+-Kxg7
3Fh6+-Kf6
4Bdf1+-Ff2
5Bxf2#

Megoldás: Vodă Costel
Új feladvány!

A mellékelt ábrán egy sakk diagrammát mutatunk be. A sakk kedvelőit arra kérjük, hogy oldják meg a feladatot, majd a megoldást küldjék el a turism.borsec@gmail.com e-mail címre. A megoldást a következő számban közöljük.

A fehér lép, matt 3 lépésből.

BORSZÉKI POLGÁRMESTERI HIVATAL

Str. Carpați, nr. 6/A

ISSN 1224 - 1709

Felelős szerkesztő: Moga Renáta

Szerkesztőség: Ballai Erzsébet, Farkas Aladár, Fazakas Emese, Fazakas Mihály Emese, Ferency József, Kolbert Tünde, Kovács Júlia, Márton József, Pethő Csongor, Rédei Botond

Számítógépes szerkesztés: Moga Attila

Nyomda: F&F INTERNATIONAL - Gyergyószentmiklós